

ALGEMENE LEDENVERGADERING

De algemene ledenvergadering van de historische vereniging Old Reurle wordt gehouden op woensdag 8 maart a.s. in zaal de Luifel, Dorpsstraat 11 te Ruurlo.

De agenda ziet er als volgt uit:

01. Opening door de voorzitter.
02. Notulen van de vorige vergadering.
03. Mededelingen en ingekomen stukken.
04. Jaarverslag van de secretaris.
05. Verslag van de kascommissie.
06. Benoeming nieuw lid van deze commissie.
De heer H. Post is aftredend en niet herkiesbaar.
07. Financieel verslag 1994 en begroting 1995.
08. Bestuursverkiezingen.
Mevrouw R. Greupink-Wolsink heeft te kennen gegeven niet langer als penningmeesteresse te kunnen aanblijven.
De heer A. Flierman heeft zich hiervoor verkiesbaar gesteld.
Mocht er iemand zijn die deze functie ambieert dan gelieve U zich tijdig op te geven bij het bestuur.
09. Toekomstplannen van de vereniging.
10. Rondvraag.
11. Sluiting.

Het bestuur nodigt U hierbij uit om ALLEN op deze vergadering aanwezig te zijn. Het eerste rondje koffie is gratis en wordt U aangeboden door het bestuur.

OPROEP REDACTIE

Langs deze weg roept de radacteur een ieder op om ook zijn steentje bij te dragen aan ons kwartaalblad en eens een stukje copy in te leveren. Helaas wordt het blad "gevolld" door een handjevol leden. Mocht U bij het schrijven daarvan problemen hebben en/of vragen ten aanzien van dit onderwerp heeft, schroomt U niet en neem rustig contact op met mij.

FINANCIËEL VERSLAG

Rekening van lasten en baten over 1994.

BATEN		1993	1994	LASTEN		1993	1994
Contributies	f	4.022,50	f	4.512,50	Bijeenkomsten	f	276,85
Subsidie		008,45		001,56	Spreekers		700,-
Giften		-		200,-	Kamer v. K.		61,-
Rente		276,52		205,41	Best. kosten		60,95
Advertenties		300,-		300,-	Kadobonnen		50,-
Boeken		7.054,40		510,50	Ad.Contact		216,70
Entreegeld		162,50		60,-	Kroezboom		1.302,90
Jubileum		-		572,75	W.A. verz.		100,67
					abonnem.		75,-
					Jubileum		-
					Ont. boeken		2.029,30
					Diversen		-
Negatief saldo '94				401,-	Saldo '93		7.671,-
	f	12.624,37	f	7.651,72		f	12.624,37
						f	7.651,72
Balans per 31 december 1994							
		1993	1994			1993	1994
Kas	f	432,65	f	345,55	Reeds ontv. contributie	f	30,-
Rabo		9.041,03		7.904,65	Reeds ontv. advert.		-
Bondssp.b.		8.110,53		8.338,93	Nog te betalen		149,55
Reserve		4.000,-		4.500,-	Kapitaal		21.871,81
Nog te ontv. rente		220,40		229,90			21.470,81
Nog te ontv. contributie		-		50,-			
Reeds betaald		238,75		525,-			
	f	22.051,36	f	21.894,03		f	22.051,36
						f	21.894,03

Hierbij geeft u de rekening van lasten en baten over 1994 aan, en tevens de balans per 31 december 1994. De gegevens zijn op 23 januari 1995 gecontroleerd door de heren Post en Klein-Kraanenburg en akkoord bevonden. Tevens is de begroting voor 1995 opgenomen.

De penningmeester
R. Grepink

BEGROTING 1995

Baten	1994	Werkelijk	1995	Lasten	1994	werkelijk	1995
Contributies	f 4.000,-	4.512,50	4.400,-	Bijeenkomsten	f 350,-	f 535,-	f 500,-
Advertenties	300,-	300,-	300,-	Spreekers	700,-	611,-	700,-
Rente	250,-	285,41	250,-	Best. kosten	200,-	203,-	200,-
Subsidie	P.M.	801,56	P.M.	Ad. Contact	225,-	228,84	250,-
Baeken	P.M.	518,50	P.M.	Kroezetboom	1.500,-	1.533,03	1.500,-
Entreegelden	P.M.	60,-	P.M.	Kamer v.k.	60,-	61,-	60,-
Giften	-	200,-	P.M.	W.A. verz.	200,-	225,50	250,-
Tentoonstelling	-	-	P.M.	Abonnementen	100,-	75,-	100,-
Jubileum '93	-	572,75	-	Baeken	P.M.	13,50	P.M.
Tekort	f 4485,-	-	310,-	Jubileum	5.000,-	4.065,85	-
				Tentoonstelling	-	-	1.000,-
				Onroerende	200,-	75,-	200,-
				Reserve	500,-	500,-	500,-
	f 9.035,-		f 5.260,-		f 9.035,-		f 5.260,-

Hartelijk dank voor het inleveren van de machtigingen en het overnemen van de contributies voor 1994.

Wat betreft de contributie voor 1995.

Met machtiging: Van deze leden wordt de contributie van f 25,- of f 37,50 voor een echtpaar b.z.b. automatisch afgeschreven.

Zonder machtiging: Deze leden verzoeken we de contributie van f 25,- of f 37,50 voor een echtpaar zelf over te maken op Rabobank rekeningnummer 35.67.22.996 t.n.v. "Old Reurle". Het gironummer van de bank is 905.733. U krijgt bij vergeten in de loop van het jaar een herinnering. U kunt ook alsnog een machtiging inleveren. Bij voorbaat hartelijk dank!

Een tevreden mens mocht hij zijn, de heer E.C. Scholten. Een terecht: in één ruk werd zijn jaarwedde verhoogd van duizend naar twaalfhonderdvijftig gulden! Bijzonder verheugd zal hij zijn geweest, toen hij in november 1913 vernam, opnieuw voor zes jaar te zijn benoemd tot burgemeester van Ruurlo.

De verrassing van zijn salarisverhoging had de Edelachtbare Scholten al wat afgezwakt met zijn opmerking, dat "een achterstand moest worden ingehaald". Had hij verwacht, dat het volk zou gaan morren over de ongelijkheid? Had hij redenen om blijken van ontevredenheid te zullen horen? Ja, hoe was het leven eigenlijk in Ruurlo in 1913?

Om daarvan een indruk te krijgen is uit de jaargang 1913 van de Ruurlosche Courant een aantal berichtjes geselecteerd en tot dit verhaal verwerkt. Laten we hierbij bedenken, dat de agrarische bevolking, die (per 1 januari 1913) welgeteld 2980 zielen telde, nog redelijk godsdienstig was: slechts acht personen stonden als niet-kerkelijk ingeschreven. Wat dus dat "morren" betreft: het lag niet voor de hand te verwachten, dat de mensen zich zouden verheffen tegen het Gezag.

De boeren hadden trouwens al genoeg moeite om zich staande te houden tegen de natuurelementen. De 3e januari 1913 berichtte de krant over "de buitensporige verhoging van prijzen van levensmiddelen" als gevolg van de overmatige regenval van de afgelopen zomer, waardoor een groot deel van de oogst was bedorven. En net in het jaar daarvóór was grote schade ontstaan door de droge en genadeloos hete zomer! Onze boeren zullen toen danig op hun bescheiden kapitaaltje hebben moeten interen, ofwel zij waren genoodzaakt geld te lenen bij een "vreemde" bank. Niet toevallig dat juist in 1913 de Coöperatieve Boerenleenbank Ruurlo werd opgericht.

Ook voor de jeugd was het leven soms lastig. Menig schoolkind moest van huis naar school wel een uur lopen, weer of geen weer! We mogen hopen dat, als 's winters een hummel aan de hand van een ouder broertje, na een lange mars over de zandwegen, naar de school gesjokt kwam, daar een kachel in het schoollokaal stond te loeien. Of dit zo was? Wel stond in de krant van 21 november, dat vanwege de vroeg ingevallen koude "Mevrouw van Heeckeren warme koffie voor de schoolkinderen van buiten verzorgt". Zouden er hedentendage nog onder ons zijn, die zich dit kunnen herinneren?).

De naam Van Heeckeren komen we trouwens meer tegen. Zoals bijvoorbeeld in de krant van 18 april 1913. In Avenarius vergaderde de "Vereeniging tot Ziekenverpleging te Ruurlo", geleid door haar voorzitter Mevrouw Barones Van Heeckeren van Kell, die als volgt wordt geciteerd: "Hed. memoreert dat het eerste vereenigingsjaar óók moeilijk was voor de verpleegster in een geheel vreemde omgeving met een onbekende bevolking, maar nu is zij niet langer de ongewenste kijk-in-de-pot. Er is nog veel te doen op hygiënisch gebied".

Twee zinnen, maar zij spreken boekdelen. Stellen wij ons voor: een misschien nog jonge verpleegster, in "het Westen" opgeleid, hoopt met haar nieuwverworven kennis en kundigheden in "de Achterhoek" de vooruitgang te brengen. Weldra echter blijkt haar frisse enthousiasme te stuiten op heersende traditie en van ouds vertrouwde gebruiken, die uiterst moeilijk zijn te vervangen. Wellicht loopt zij ook vast op de onuitvoerbaarheid van veranderingen op sanitair gebied. Voorts zal het dialect in het begin een hinderpaal zijn geweest. Niettemin lijkt ze met geduld en tact de harten van de mensen te hebben gewonnen.

Ter illustratie van de leefomstandigheden in 1913 één statistisch cijfer: In de krant van 17 januari 1913 staat: De kindersterfte was in Nederland in 1912: 120 per duizend levendgeborenen. In 1993 is dat minder dan 10. Wel een verschil! De Ruurlosche Courant publiceerde geen gegevens van de burgerlijke stand, maar nu en dan kom je een overlijdensberichtje tegen van kinderen tussen de 9 dagen en één jaar oud. Verdrietige cijfers; toch werd iemand soms, ook toen, heel oud.

Tot zover gekomen zou je bijna gaan denken, dat de Ruurlosche Courant (als alle kranten van alle tijden) in hoofdzaak ellende en kommer meldde.

Gelukkig is dit niet zo. Ook in de tijd van voor de radio wisten de bewoners van een kleine gemeenschap zich het leven te veraangenamen. Met de gezelligheidsverenigingen leefde iedereen uitbundig mee, en op een februari-avond kon de **Zangvereniging Hosianna** in de Kapel gemakkelijk tweehonderd liefhebbers trekken. De verslaggever schreef, dat het koor onberispelijk en gevoelvol zong, en dat de bezoekers voor deze welluidende uitvoering graag 15 cent hadden betaald. Jammer genoeg zijn geen namen van de gezongen liederen vermeld.

Uitvoeringen gaf ook het **Ruurloosch Gemengd Koor** onder leiding van dirigent de heer Baarslag. Begeleid door het **Ruurloosch Strijkorkest** trad dit de 25ste april op in de zaal van Avenarius, voor niet minder dan honderdtwintig belangstellenden. Na de luimige en ernstige liederen klonk luide bijval, zo schrijft de verslaggever. Zeker is, dat zo'n voorstelling echt in een behoefte voorzag.

Vanzelfsprekend liet ook **Sophia's Lust** regelmatig van zich horen. Eén van die gelegenheden was de achtennegentigste verjaardag van "den Heer van Ruurlo", baron W. van Heeckeren van Kell. Ook bij dat concert waren "vele dorpsbewoners samengestroomd"

Een feestelijk hoogtepunt van het jaar moest de viering van "**honderd jaar onafhankelijkheid 1813-1913**" worden. Dit zou in de herfst moeten gebeuren en op een geschikte wijze met andere feesten gecombineerd. Het schoolfeest werd altijd op 1 september gehouden, en nu was de moeilijkheid, dat de verjaardag van de koningin, 31 augustus, ook al op maandag 1 september was gezet. Het feestcomité leek er niet goed uit te komen, maar werd opeens tot verhoogde activiteit gebracht toen de gemeenteraad op 2 september vijftig gulden subsidie voteerde. De belangstelling groeide snel en na het nodige overleg werd voor de twee scholen hun feest op 7 september vastgesteld. De kinderen kregen van de barones van Heeckeren vlaggetjes met 1813-1913, broodjes en koffie, en met muziek en versiering was de vreugde groot. Er zullen uit volle borst heel wat vaderlandse liederen hebben geklonken!

Het hele dorp kwam tot leven tijdens de grote feesten op woensdag 1 en donderdag 2 oktober. Vrijwilligers waren nachten lang in touw geweest. Het hele dorp was verzierd; "overal schetterde de muziek" terwijl een stoet van niet minder dan tweeëntwintig praalwagens langzaam door de straten trok, door een grote menigte bewonderd. 's Avonds was het dorp "door duizend lichtjes omgetoverd". Gedanst werd in de verschillende dansgelegenheden, zo staat in het kranteverslag, dat eindigt met de blijde boodschap: "Misschien komt er een voetbalclub!"

Merkwaardig is, dat de Ruurlosche Courant in de hele jaargang met geen woord schrijft over gymnastiek-, toneel-, biljart-, schaak- of enige andere club. Zouden die er niet zijn geweest?

Wat blijkbaar wel bestond was de "Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht" en niet zonder reden. Vergeten we niet, dat met het jaar 1913 een tijdperk op z'n einde liep. In de vijf daarop volgende jaren bleven grote omwentelingen Nederland bespaard, maar ingrijpende veranderingen deden zich wel voor. Eén daarvan was, in 1919, de invoering van het vrouwenkiesrecht. Maar dat ging niet zomaar vanzelf! Vanaf het begin van de twintigste eeuw werd daarvoor ook in ons land krachtige propaganda gevoerd met in de steden, betogingen en openbare vergaderingen, war spreeksters van naam werden uitgenodigd om vrouw én man voor hun ideeën te winnen. Zo was ook in Ruurlo een comité gevormd dat niemand minder dan mevrouw **Aletta Jacobs** bereid had gevonden, hier een toespraak te komen houden. Stelt U zich eens voor: de beroemde dr. Aletta H. Jacobs, eerste vrouwelijke doctor in de geneeskunde in Nederland, arts in Amsterdam; zij die in Europa en de Verenigde Staten door invloedrijke comité's met eerbied en ontzag werd ingehaald, die in Berlijn, Londen en Parijs door de hoogste kringen werd ontvangen, zij kwam in een Achterhoeks dorp een spreekbeurt vervullen! Wie zou mevrouw Jacobs, toen 59 jaar oud, daartoe hebben kunnen overhalen? Maar zij kwam spreken, op 26 november, en haar vuur en overtuigingskracht waren onverzwakt, getuige de vijftientig nieuwe leden, die de Vereniging die avond (voor één gulden per jaar) kon inschrijven. Een klinkend resultaat voor een plaats als Ruurlo.

Een passende datum om dit verhaal te beëindigen is de 9de december. Op die dag werd door de burgemeester van Ruurlo de **3000-ste inwoner** ingeschreven, de jonggeborene Wilhelmus Theodorus Dolphijn. De heer Scholten sprak er zijn verheugenis over uit en hoopte, dat het daar niet bij zou blijven: "Er is nog plaats genoeg".

Bronvermelding:

De feiten en cijfers in het bovenstaande zijn ontleend aan de Ruurlosche Courant; een wekelijkse uitgave, gepubliceerd door drukkerij J.H. Scheen te Lochem. Het blad verscheen tussen 1887 en 1943. Als bron van dit verhaal is de jaargang 1913 genomen, omdat de oudere jaargangen in te slechte staat voor uitlening verkeren.

LIEDJES EN DANSEN UUT DEN GELDERSSEN ACHTERHOOK.

Driekusman (dans).

Noe wol ik wal is wetten wat Hendriksken zeg,
Hendriksken zeg, Hendriksken zeg.
Noe wol ik wal is wetten wat Hendriksken zeg,
Hendriksken zeg: "Boo jao!"
Vader en Mooder die wollen mij slaon,
Ik moch neet meer met Driekus Gaon,
Driekusman, Driekusman, keer oe is um en kiek mi'j is an.
Met de handjes klap, klap, klap,
Met de veutjes stap, stap, stap.
Had ikke diej, wat zol ikke diej,
Keer diej is um en danst met mij.

Bron: Archief gemeente Ruurlo.

Interessant voor U is misschien wel het besluit van Gedeputeerde Staten van 21 april 1828, waarin de broodprijs wordt berekend.

In de raadsvergadering van 22 mei van dat jaar komt dit schrijven in de Raad. Tengevolge hiervan worden de vroegere, door Gedeputeerde Staten, ten dezen vastgestelde bepalingen opzigtelijk de broodzetting van het masteluin of gemengd brood, opnieuw in overweging genomen en als volgt vastgesteld:

Dat tot het vervaardigen van gemeld soort van brood waartoe gebezigd wordt uitgezift roggemeel, en het twee op zogenaamde grintenmeel, komende van witte tarwe en wel tot de volgende hoeveelheid:
van een mud rogge bepaald op 73 ponden hetgeen uitlevert 23 ponden fijn of uitgezift meel, waarbij gevoegd wordt 14 pond en 5 ons grintenmeel en uitlevert 54 pond brood de volgende kosten beloopten:

-Voor maalloon van het mud rogge, zijnde de juiste som welke alhier daarvoor betaald wordt	f. 00,36
-Voor het stoken van den oven zijn benodigd 4 bosje schelhout ad. f. 7,50; het voer alzoo	f. 00,30
-8 oncen gest ad. f. 1,-- het pond	f. 00,80
-18 kan melk ad. 5 cents de kan	f. 00,90
-1 pond zout thans ad. 14 cents	f. 00,14
-Tot strijksel worden tot dit brood eieren gebezigt en waartoe tot deze hoeveelheid niet minder dan 8 eieren kunnen gebezigt worden welke gerekend worden op 1 cent per stuk	f. 00,08
-Voorts wordt het loon van den bakker toe te leggen naar aanleiding dezer 50-ste aanmerking gesteld op	f. 00,30
-En voor de winst	f. 00,50

Zijnde alzoo de gezamenlijke kosten vallende op het vervaardigen van genoemde kwaliteit brood	f. 3,38

Het hiervoor gemeld mud roggemeel levert na aftrek van de 23 pond uitgezift meel 50 pond zemelen, doch voor het verstuiven wordt 1 pond gerekend, blijvende alzoo 49 pond zemelen, dewelke naar den tegenwoordigen prijs op 5½ cents per pond wordt gerekend, alzo

	f. 2,69½

Deze som van de bereidingskosten afgetrokken zijnde blijft dienvolgend

	f. 0,68½

De prijs van een mud rogge volgens de marktprijs te Zutphen in november l.l. gesteld op

	f. 6,50
En voor de 14 pond en 5 ons grintenmeel per pond 16 cents, alzoo	f. 2,32

Zo bedraagt het totaal van den graanprijs en de vervaardigingskosten van 54 pond brood

	f. 9,50½
--	----------

Dien volgens komt het pond brood te kosten

	f. 00,17½
--	-----------

Aldus gedaan ter vergadering van den Raad op den hier boven gemelden datum.

A.J. Luitjes.

PS: een 8-ons brood kost dan f. 0,28
een 12-ons brood kost dan f. 0,42.

RUURLO, EEN ECONOMISCH-SOCIOGRAFISCH ONDERZOEK .

Dit rapport werd in 1952 uitgebracht. In voorgaande Kroezebomen heeft de redactie al eens stukjes uit dit rapport geplaatst. Van dit rapport werd echter ook een korte samenvatting in de vorm van een boekje gemaakt, met als titel "RUURLO, heden en toekomst, waarvan hieronder de inhoud:

Door het Economisch Technologisch Instituut voor Gelderland te Arnhem(ETI) en het Landbouw-Economisch Instituut te Den Haag(LEI) werd in het begin van 1952 in opdracht van het Gemeentebestuur een rapport uitgebracht over een door hen gehouden z.g. ECONOMISCH-SOCIOGRAFISCH ONDERZOEK onzer gemeente.

Bij velen zal de vraag rijzen wat men onder zo'n onderzoek moet verstaan. Een nadere uitleg daarvan is niet gemakkelijk, maar men komt de betekenis dezer vreemde woorden misschien het meest nabij, door te zeggen, dat de bedoeling van het onderzoek was om aan de hand van de verzamelde cijfers vast te stellen hoe de toestanden in onze gemeente in economisch opzicht liggen, en hoe de bevolking is samengesteld wat betreft de indeling naar beroepen en leeftijden.

DE ECONOMISCHE OPBOUW VAN DE GEMEENTE.

De verschillende beroepen en bedrijven, waarin de mensen hun bestaan vinden, vormen tezamen het patroon van het economische leven in een bepaalde gemeente, streek of land. Het is min of meer vanzelfsprekend, dat niet in elke gemeente of streek dezelfde middelen van bestaan, zoals landbouw, industrie, handel, verkeerswezen, vreemdelingenverkeer, enz. van evenveel betekenis zijn voor de bevolking. Immers, welke bestaansmiddelen in een bepaalde plaats tot ontwikkeling zullen komen hangt af van een hele reeks omstandigheden, welke men wel eens de "vestigingsfactoren" noemt. In het algemeen zal men een bedrijf in die gebieden vestigen, waar die factoren voor dat bedrijf het gunstigst zijn, met andere woorden, waar men in verband met de plaatselijk omstandigheden de grootste voordelen verwacht.

Wil men een onderzoek naar de welvaart van de bevolking in een bepaalde gemeente instellen, dan zal het onder meer noodzakelijk zijn te weten, op welke wijze de gemeentenaren hun brood verdienen. Hoe kan men dit nu het beste doen?

Indien men de verschillende beroepen afzonderlijk onder elkaar zet, krijgt men een lange lijst, welke zeer onoverzichtelijk is. Het is daarom beter om de beroepen, welke met elkaar verwant zijn, in enkele groepen te verenigen. Dijkwijls wordt hier toe de volgende indeling gebruikt:

- a. Landbouw;
- b. Industrie (personen, werkzaam in fabrieken en ambachten);
- c. Economische Diensten (personen, werkzaam in verkeers- en handelondernemingen, winkels, banken, etc).
- d. Sociale Diensten (overheidsdiensten, onderwijs- en huispersoneel, vrije beroepen).

Met behulp van deze indeling in vier "beroepsgroepen" krijgt men reeds een inzicht in de economische opbouw van de gemeente. Dit is evenwel nog niet voldoende. Men kan de bedrijven ook op een andere wijze indelen, nl. in "stuwende" bedrijven en "verzorgende" bedrijven. Hoe kan men dit onderscheid maken?

Er is een zeer eenvoudige manier om te weten te komen, of een bepaald bedrijf tot de groep stuwende of tot de groep verzorgende bedrijven behoort. Men gaat na of dit bedrijf "oorspronkelijk" inkomen binnen de gemeente brengt of niet. Een voorbeeld: een landbouwbedrijf en een tapijtenfabriek brengen gewoonlijk hun producten buiten de gemeente van vestiging afzetten en daardoor oorspronkelijk inkomen binnen de gemeente brengen. Ook een hotel of pension kan een stuwend bedrijf zijn. Een stuwend bedrijf is dus in beginsel niet van de plaatselijke gemeenschap afhankelijk.

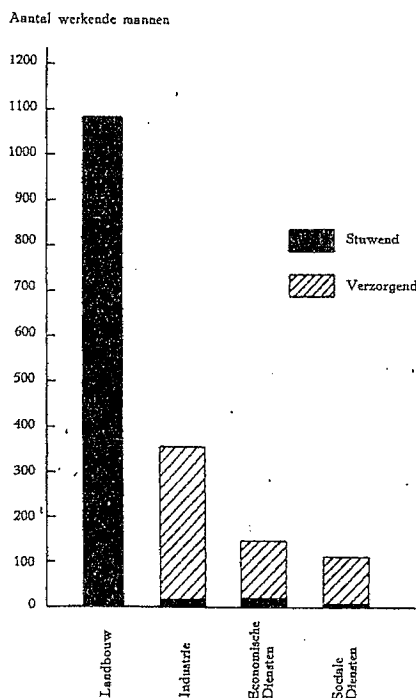
De verzorgende bedrijven ontleen hun bestaan aan het feit, dat inwoners hun inkomen voor een groot deel ter plaatse besteden. Deze bedrijven zijn dus geheel ingesteld op en afhankelijk van de plaatselijke gemeenschap (winkels, ambachtbedrijven).

Het is duidelijk, dat de stuwende bedrijven de omvang en de bestaansmogelijkheden van de bevolking in een bepaalde plaats bepalen. Neemt men uit een industriestad als Eindhoven Philips en enkele andere fabrieken met de daarbij betrokken personen weg, dan zal het overblijvende deel van de bevolking zich niet staande kunnen houden. Hetzelfde geval doet zich voor, als men uit een agrarisch dorp de landbouwbedrijven en de boerenstand wegneemt.

Na deze inleiding over de "beroepsgroepen en de stuwende en verzorgende bedrijven", zijn wij met voldoende hulpmiddelen uitgerust om de economische opbouw van de gemeente Ruurlo nader te gaan ontleden.

Evenals in de meeste gemeenten op de zandgronden blijkt de **Landbouw** in Ruurlo verreweg het belangrijkste middel van bestaan te zijn. Van de 1700 werkende mannen zijn er bijna 1100 (64%) werkzaam in de landbouw (zie grafiek 1). En, zoals gemakkelijk te begrijpen is, moeten de landbouwbedrijven tot de stuwende bedrijven in Ruurlo gerekend worden.

Grafiek 1. Het aantal werkende mannen in de verschillende bedrijfspgroepen (1947)

In de **Industrie** werkt 21% van het totaal aantal mannen (\pm 350). In enkele omliggende gemeenten -Eibergen, Borculo en Lichtenvoorde- is de industrie in verhouding van meer betekenis dan in Ruurlo. In dit verband kan worden opgemerkt, dat Ruurlo behoort tot het gebied om de stad Zutphen, waar de landbouw voor het economisch leven toonaangevend is. Ten zuiden en ten oosten van Ruurlo treft men twee gebieden aan, waar de landbouw niet zo'n overheersende betekenis heeft, nl. het "**metaalgebied langs de Oude IJssel**" met Doetinchem als centrum en het "**Oostelijk textiel-industriegebied**" met Winterswijk als kern.

Behoren de industriële bedrijven in Ruurlo tot de stuwende of verzorgende bedrijven? Uit grafiek 1 kan men aflezen, dat slechts een klein gedeelte van de bedrijven tot de stuwende kan worden gerekend. Dit wekt geen verwondering, omdat onder de industrie ook de ambachtsbedrijven (smederijen, bouwbedrijven, enz.) zijn gerangschikt. Deze bedrijven hebben nagenoeg allen een zuiver verzorgend karakter. In feite zijn er in Ruurlo slechts een 4-tal stuwende bedrijven, nl. een klompenfabriek, een atelier voor kunstnijverheidsproducten, een tapijtenknoperij en een zuivelfabriek. In 1950 werkten in deze 4 bedrijven 66 personen. Tenslotte zijn er nog de groepen **Economische Diensten** en **Sociale Diensten**. In beide groepen werkten achtereenvolgens 9% (\pm 150) en 6% (\pm 110) van het totaal aantal mannen. Als men zich bezint op de aard van de beroepen en bedrijven, welke onder deze groepen zijn gerangschikt, zal het duidelijk zijn, dat deze groepen een uitgesproken verzorgend karakter hebben. Voor de groep **Sociale Diensten** is dit vrijwel geheel het geval; zij bestaat immers uit overheidsdiensten, onderwijspersoneel, huispersoneel, enz.

Welke conclusies kunnen wij nu uit het voorgaande trekken? Wij hebben gezien, dat het merendeel van de bevolking een bestaan vindt in de landbouw. Deze bedrijfstak is ook "stuwend" van karakter.

Van de andere beroepsgroepen heeft de industrie nog de meeste betekenis. In geen van deze groepen is evenwel het aantal stuwende bedrijven van veel belang; deze groepen zijn merendeels "verzorgend" van aard. Wil dit nu ook zeggen, dat Ruurlo rijk is aan verzorgende diensten? Met andere woorden, kunnen de gemeentenaren in al hun behoeften ter plaatse voorzien?

Iedere inwoner van Ruurlo weet, dat het tegendeel het geval is. Van oudsher is men in de gemeente voor de bevrediging van een groot aantal behoeften - zoals onderwijs, markt- en winkelbezoek, ziekenhuis, enz.- aangewezen geweest op de grotere verzorgingscentra in de omgeving. In vroeger jaren -tot ongeveer 1890- heeft Zutphen in dit opzicht ongetwijfeld de belangrijkste functie vervuld. Door de opkomst van de Twentse steden, alsmede van Doetinchem en Winterswijk, welke zich eveneens op de verzorgende functie gingen toeleggen, heeft Zutphen aan belangrijkheid moeten inboeten. Het gevolg van deze ontwikkeling is geweest, dat Ruurlo thans niet eenzijdig op een bepaalde stad is georiënteerd. Hier kan nog aan worden toegevoegd, dat het zuidelijk deel van de gemeente -de buurtschap Zieuwent- zeer sterk is gericht op Lichtenvoorde en Doetinchem.

Zoals hiervoor reeds is gezegd, bepalen de stuwende bedrijven in hoofdzaak de omvang van de bevolking. Daarom zullen wij onze aandacht thans richten op het inwonertal.

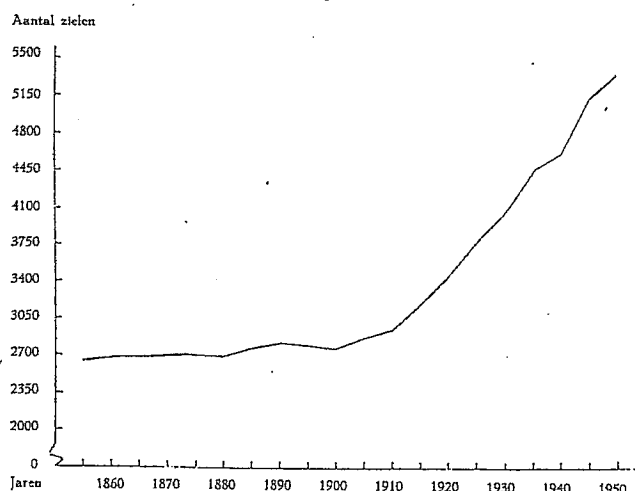
DE ONTWIKKELING VAN DE BEVOLKING.

In 1950 telde de gemeente Ruurlo 5330 inwoners. Stelt men daartegenover, dat het inwonertal in 1855 ongeveer 2660 zielen bedroeg, dan blijkt dus de bevolking in bijna honderd jaar tijds te zijn verdubbeld. Men kan zich nu afvragen: waardoor is deze groei mogelijk geweest?

Voor de verklaring van dit verschijnsel kunnen we nu gebruik maken van hetgeen wij hiervoor hebben ontdekt, nl. dat het bevolkingsaantal in hoofdzaak wordt bepaald door de werkgelegenheid in de stuwende bedrijven. Wordt het aantal werkzoekenden op een zeker ogenblik groter dan deze werkgelegenheid, dan ziet een deel van de bevolking zich voor de keuze gesteld: of ter plaatse blijven en de werkloosheid aanvaarden met alle gevolgen vandien, of te verhuizen naar een plaats, waar meer mogelijkheden zijn. Zoals wij hieronder nader zullen toelichten, heeft in Ruurlo van oudsher een groot aantal mensen voor deze keuze gestaan.

De vorige eeuw was voor de landbouw op de zandgronden een periode van grote rust. Het aantal bedrijven -en daardoor ook de werkgelegenheid- breidde zich niet of slechts in zeer geringe mate uit. En aangezien de landbouw in Ruurlo ook in die tijd het hoofdmiddel van bestaan was, nam de bevolking in de periode 1855-1900 zeer weinig in aantal toe (zie grafiek 2). In deze periode is het bevolkingsoverschot, dat door gebrek aan voldoende werkgelegenheid met werkloosheid werd bedreigd, regelmatig naar andere gebieden vertrokken.

Grafiek 2. De loop der bevolking in Ruurlo sinds 1855

Na 1900 en vooral na 1910 veranderde de situatie evenwel. De ontginning van woeste grond -mogelijk gemaakt door het in gebruik nemen van kunstmest; de grote verbeteringen op het gebied van de waterhuishouding door oprichting van het Waterschap van de Baakse Beek en gestimuleerd door een voor de landbouw zeer gunstig tijdsbestek- werd in Ruurlo, evenals elders op de zandgronden op grote schaal aangepakt. Ter illustratie hiervan diene, dat het aantal landbouwbedrijven tussen 1910 en 1947 vermeerderde van 426 tot 540. Doch niet alleen, dat het totale aantal bedrijven toenam, gelijktijdig verminderde ook het aantal kleine bedrijven; de gemiddelde bedrijfs-grootte steeg in die periode van 5,1 tot 7,8 ha. De sterk oplevende activiteit in de landbouw werd tenslotte niet in de laatste plaats mogelijk gemaakt door de oprichting van de coöperaties. De oprichting van de Coöperatieve Zuivelfabriek dateert van 1897 terwijl in 1913 door de Coöperatieve Landbouwvereniging een eigen magazijn met maalterij werd gesticht.

Ook kwam de oprichting van de Coöperatieve Boerenleenbank tot stand. De toenemende werkgelegenheid in de landbouw komt duidelijk tot uiting in de groei van het inwonertal; deze steeg van ongeveer 2900 in 1910 tot 5330 in 1950. Hiermede wil evenwel nog niet zijn gezegd, dat deze vergroting van de werkgelegenheid in de laatste halve eeuw voldoende is geweest om de natuurlijke bevolkingsaanwas een bestaan in de gemeente te verzekeren. Ook in deze periode zijn er -met uitzondering van de jaren 1910-1925, toen de ontginningsactiviteit een hoogtepunt bereikte- steeds gemeentenaren naar andere gebieden vertrokken.

EEN BLIK IN DE TOEKOMST.

Nu wij een inzicht hebben gekregen in de economische opbouw van onze gemeente en in het verband tussen werkgelegenheid en het inwonertal, zal bij velen de vraag rijzen: Is er ook iets te zeggen over de toekomstige ontwikkeling van Ruurlo? En welke middelen kunnen te baat worden genomen om te komen tot een verdere verhoging van de welvaart?

Deze en andere vragen zullen velen zich stellen, niet alleen omdat hun eigen direct belang er zo nauw bij si betrokken, maar misschien in de allereerste plaats, omdat het hier tevens gaat om de toekomst van de kinderen.

Op grond van berekeningen kan de natuurlijke bevolkingsaanwas -dit is het aantal geborenen per jaar verminderd met het aantal sterfgevallen- voor de toekomst op ongeveer 70 personen per jaar worden geschat. Of deze bevolkingsaanwas in de toekomst in Ruurlo een bestaan zal kunnen vinden of naar elders zal moeten afvloeien, zal in hoofdzaak afhangen van de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de stuwende bedrijven ter plaatse.

Alvorens hierop nader in te gaan, willen wij nog eens constateren, dat ook in de naoorlogse jaren Ruurlo niet voldoende bestaansmogelijkheden aan de steeds groeiende bevolking heeft kunnen bieden. Dit blijkt wel uit het grote aantal personen, dat na 1945 naar elders is vertrokken. Ook het feit, dat een 150-tal gemeentenaren buiten Ruurlo werkzaam is -vooral in Vorden, Borculo, Lichtenvoorde en Doetinchem- bewijst wel het gebrek aan voldoende werkgelegenheid.

(wordt vervolgd).

LIEDJES EN DANSEN UUT DEN GELDERSEN ACHTERHOOK.

Riepe gaste (dans).

Riepe, riepe gaste willen wiej gaon mejen,
Kotte, kotte stöppeltjes zullen wiej laoten staon.
Jongem jonge maekes willen wiej gaon vriejen,
Olde, olde knorrepötte zullen wiej laoten staon.

Kruispolka (dans).

Hola, hola, humpe,
Met ziene grote klumpe,
Kiek is an, daor kump e an,
Met ziene grote klumpe an.